

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över slutbetänkandet Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)

Ert dnr S2026/00236

Domstolsverket har granskat slutbetänkandet *Rättssäker samhällsvård för barn och unga* (SOU 2026:8) både som upphandlande myndighet och mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten generellt. Domstolsverket vill framföra följande synpunkter på förslaget.

Domstolsverket delar utredningens bedömning att det inte bör införas en obligatorisk skyldighet för domstolarna att inhämta utlåtanden från sakkunniga i LVU-mål. Som utredningen föreslagit bör det i stället ankomma på domstolen att avgöra om det i det enskilda målet finns ett behov av en sakkunnig och i så fall vilken typ av sakkunnig och vad den sakkunnige ska uttala sig om. I utredningen anges att en sådan ordning inte hindrar att enskilda parter kan framföra synpunkter eller yrkanden om behovet av en sakkunnig i ett visst mål (s. 108). I utredningen berörs dock inte i vilken mån parterna ska eller bör ges tillfälle att yttra sig över behovet av en sakkunnig innan domstolen tar ställning i frågan. Ett förtydligande i det avseendet vore därför önskvärt.

Förslaget om att ett utlåtande från en sakkunnig vid behov ska inhämtas gäller både för förvaltningsrätter och kammarrätter. Enligt utredningen lär behovet av sakkunniga i kammarrätten vara mindre om detta redan tillgodosetts i förvaltningsrätten (s. 111). Det anges dock inte närmare i utredningen hur behovet i kammarrätten kan komma att påverkas av hur förvaltningsdomstolen har gjort vid sin handläggning av målet, dvs. om det inhämtats ett utlåtande från sakkunnig eller inte. Det vore därför önskvärt med ett förtydligande även i detta avseende.

Vad gäller de ekonomiska konsekvenserna kan det enligt Domstolsverket antas att det ökade inslaget av sakkunniga i domstol och den obligatoriska domstolsprövningen av en socialnämnds omprövningsbeslut medför fler och längre domstolsförhandlingar samt längre handläggningstider. Detta kan väntas leda till ökade kostnader för domstolarna, exempelvis för offentliga biträden. Av utredningens analys framgår dock inte vilka faktorer – annat än själva måltillströmningen och kostnaden för sakkunniga – som ligger till

grund för de uppskattade kostnadsökningarna. Domstolsverket har därför svårt att på befintligt underlag skapa sig en närmare bild av de ekonomiska konsekvenserna för domstolarna och ser en risk för att kostnadsökningen i själva verket kan ha blivit underskattad i utredningen.

Därutöver noterar Domstolsverket att utredningens beräkningar av kostnadsökningar utgår från statistik för inkomna och avgjorda LVU-mål för år 2024. Färskare statistik från 2025 visar dock ett något högre antal mål. Statistiken över LVU-mål för de senaste åren visar därtill en tydlig trend med ökande antal LVU-mål. Domstolsverket kommer därför att följa utvecklingen noggrant och vid behov öka ytterligare anslag.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Peter Islander. Föredragande har varit juristen Daniel Strömblad.

Peter Islander

Daniel Strömblad